

IACOBI CO-

MITIS PVRLILIA=
RVM, DE RE MILI=
TARI LIBRI II.

iam recens editi.

Io. Sapidus.

Prima salus pax est, sed si manus ingru
Ut sint pro rebus bella gerenda tuis.
Ex hoc disce libro patranda munia Martis,
Arma, acies, pugnas, moenia, castra, duces.
De quibus haud ulli melius scripsere priores.
Hoc dignum crebro quod relegatur opus.

Index omnium, in calce libri.

Argentorati, Anno M. D. XXVII.

Codex 16^a El Colegio

40-9-12

MAGNIFICO VIRO NI-
COLAO RABENHAVBT A

Sucche, serenissimi Pannonie & Bo-
hemie Regis Consiliario &
à secretis, Iacobus Spie-
gel Selestadiensis.

S. D. P.

Odicem de re militari, Nico-
lae integerrime, quæ diuo Fer-
dinando Regi nostro, clarissi-
mus Comes Purtiliarum supe-
riori anno dedicavit, per te
Maestati suæ reddendum re-
mitto. Cum pellegissem eum
per ocium, quod clementia Principis indulfit, illum ita
perfectum atq; ad summum absolutum sensi, ut dignus
esset, quod in multa, ab ijs qui formis libros excudunt, ex-
emplaria transcriptus, ad eruditorum usum emitteretur.
Quorum utilitati malam gratiam, si modo quam ob li-
brum diutius æquo apud me retentum, incurri, anteponen-
dã tamen esse censui. Omnis igitur qui ex huius autoris,
nulli etiam ueterum in hoc genere secundi, lucubratione
fructus reportabitur, tibi acceptus referetur. Nam ego
per te placatum mihi fore polliceor Regẽ, si perturbato
animo tulerit negligentius ad se remissum esse librum,

A 2 CUIUS

3 FERDINAND

DOMAGNOHISPANIARVM

Principi, Archiduci Austriae, felicitatem
dicit Iacobus Comes Purliliarum.

IT si Turcarum armata exerceant excellentiam, & peritiam quotidie in re militari reddant, tamen Princeps magnanime, nulla est in hac uita ars, quae non aliquo fine claudatur, sola militaris scientia, quae omnium periculosissima est, & cuius nutu totus regitur orbis, nullum habet, neq; habebit unquam finem: quotidie noua consilia, nouae caliditates in Imperatoribus oriuntur: nouum bellandi genus inuenitur: & deniq; nemo unquam satis peritus in hac arte fuit. In momento magna euertuntur regna, nec est poenitentiae locus: poena continuo sequitur errorem, nec leuis illa quidem, nam & exercituum interitus, & imperiorum mutationes sunt, ex quo summo pere commedandus est Princeps, aut exercituum Imperator ille, qui frequenter audit & legit, & cum peritis loquitur de re militari. Nam assidua ista meditatio plurimum illis proderit, & peritos in re militari faciet.

A 3 scerem

Leriq; & cruditissimi qui-
 dem, ac clarissimi uiri de re
 militari non inelegāter, neq;
 inutiliter scripsere, quippe qui
 summa cum diligentia ac stu-
 dio Imperatoris, militumq;
 officia prosequuti sunt. Sed
 ipsa stratagemata, quibus
 Imperatores & milites in bello, uel ipso in praelio uti
 consueuerunt, & ad sui tutelam, & ad hostium pernitiem,
 parum in operibus suis attigisse uidentur, præter unum
 Frontinū uirum consularem, qui satis commode, satisq;
 abunde ipsa descripsit stratagemata. Verum non inuti-
 le uisum est mihi, aliquid in hac re antiquis addere scri-
 ptoribus, & in hoc scribendi genere aliquantulum &
 me quoq; laborare, quantumq; ingenioli nostri uires pa-
 tiātur, nouas bellandi referre artes. Nam ex temporum
 uarietate, uariæ quoq; bellandi rationes & artes inueni-
 untur. & ut imperia mutantur, ita & nos quoq; in illis
 mutamur: nouæ in hominibus indies oriuntur callidita-
 tes, noua bellandi genera, noua expugnandi tuendiq; ur-
 bes reperiuntur, Nonnullis tamen hoc impossibile uide-
 tur quantum ad stratagemata pertinet, ne dicam ardu-
 um, asserentes ipsa ex factis oriri, nec posse certam regu-

DE RE MILITARI

De ratione belli suscipiendi.

Riusquam bella suscipiantur, iterum
atq; iterum consultandum est, an iu-
stam belli mouēdi causam foueas, ue-
rum nec hoc etiam satis ad bellū in-
ferendum erit, nisi hac mente suscipi-
as, ut in pace & quiete uiuas, non ut ex bello bellum fera-
tur, quo nihil stultius, nihil immanius esset. Sed si pœni-
tentia inferentis iniuriā, aut alio modo tibi satisfieri pos-
sit, impium & crudele admodum esset & ferarū potius
quā hominū bellum cuiquā inferre, cæca libidine domi-
nandi, aut diuitiarum cupiditate, & quem uerbis possis,
gladio superare: Quod autem dico de pœnitentia, de ue-
ra non ficta, non simulata intelligo, & ni manifestum im-
mineat periculum, ne talis impunita iniuria alios ad simi-
liter inferendum tibi excitatura sit, tunc enim celeriter
& sæue ulciscenda est. Si quod tamen damnum cum iniu-
ria tibi factum est, illud reficiendum erit, & proderit ti-
bi multum quo ad hominum existimationem, Verum si
non temere times, quod contra te aliquis, aut potentior
te, aut æqualis bellum suscepturus sit, tunc consilium est,
ut arma tu illi prior inferas, quoniā maior inferēti, quā
propulsanti animus esse solet, quemadmodum in bello
prius ex hybernis milites deducere, nec non & in aciem
exercitum dirigere & hostes aggredi perutile est, hoc
enim

INDEX.

ARGENTORATI, IOHANNES
CNOBLOCHVS EX
CVDEBAT. ANNO,
M. D. XXVII.

